

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 557/2020-55

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Karolom Spišákom, advokátom, Bajkalská 5/C, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 58 C 85/2009 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 58 C 85/2009 **boli porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Bratislava II **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava II **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **645,96 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevýhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. júna 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu v konaní označenom v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ navrhuje priznať mu finančné zadostučinenie v sume 20 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 557/2020-34 z 8. decembra 2020 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh, vyjadrení účastníkov konania a chronologického prehľadu úkonov Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 58 C 85/2009 vyplýva, že okresnému súdu bol 9. apríla 2009 doručený návrh, ktorým sa sťažovateľ domáha náhrady za užívanie nehnuteľností v jeho vlastníctve voči žalovaným v 1. až 93. rade (ďalej len „žalovaní“) z titulu zákonného vecného bremena. Okresný súd uznesením z 22. januára 2010 vyzval sťažovateľa na úpravu petitu (ďalej aj „žalobný návrh“) v súdom stanovenej lehote. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ požiadal okresný súd o predĺženie lehoty na úpravu žalobného návrhu listom z 10. marca 2010. Okresný súd uznesením z 12. marca 2010 odmietol žalobu sťažovateľa z dôvodu uplynutia lehoty na jej opravu. Sťažovateľ následne podal proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí žaloby odvolanie z 12. apríla 2010 spolu s prílohou – podaním, ktorým opravil žalobný návrh. Dňa 10. augusta 2010 okresný súd vydal uznesenie o zrušení jeho uznesenia o odmietnutí žaloby, keďže sťažovateľ upravil žalobu v lehote na podanie odvolania.

4. Listom z 21. marca 2011 okresný súd vyzval sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku za podanú žalobu. Zároveň ho listom z toho istého dňa vyzval na doručenie rovnopisov žaloby spolu s jej prílohami v počte zodpovedajúcom počtu žalovaných. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ požiadal o predĺženie lehoty na predloženie okresným súdom vyžiadaných rovnopisov. Tie boli okresnému súdu doručené 17. októbra 2011. Pokiaľ ide o úhradu súdneho poplatku, tento nebol uhradený napriek poučeniu o následkoch jeho neuhradenia v stanovenej lehote, na základe čoho okresný súd uznesením z 24. augusta 2011 napadnuté konanie zastavil. Predmetné uznesenie bolo zrušené uznesením okresného súdu z 28. septembra 2011, keďže sťažovateľ uhradil súdny poplatok v lehote na podanie odvolania.

5. Prvé pojednávanie sa konalo 13. septembra 2021 a bolo odročené na neurčito s tým, že sťažovateľ doručí súdu v stanovenej lehote úpravu žaloby a spoločný právny zástupca žalovaných doručí súdu v stanovenej lehote splnomocnenie na spoločné zastupovanie v napadnutom konaní. Sťažovateľ doručil okresnému súdu úpravu žalobného návrhu listom z 18. decembra 2012. Ďalšie tri pojednávania, ktoré predchádzali prvému rozhodnutiu vo veci samej, sa na okresnom súde konali 9. októbra 2013, 28. apríla 2014 a 2. decembra 2015. Prvé dve z týchto pojednávanií boli riadne otvorené a následne odročené na neurčito, pričom na poslednom z menovaných okresný súd rozhodol vo veci samej. V čase medzi jednotlivými súdnymi pojednávaniami došlo najmä k podaniu žiadostí sťažovateľa na predĺženie lehôt na úpravu žaloby, k zmene zákonného sudcu v zmysle dodatkov k príslušným rozvrhom práce a k urgencii okresného súdu sťažovateľom vo vzťahu ku konaniu vo veci samej. Predovšetkým v období od júla 2014 do júna 2015 okresný súd realizoval procesné úkony spojené s určovaním spoločného zástupcu a opatrovníka pre niektorých žalovaných a vykonával procesné úkony súvisiace s doručovaním. Pred konaním v poradí posledného súdneho pojednávania sťažovateľ podal na súde návrh na prerušenie napadnutého konania.

6. Dňa 2. decembra 2015 okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. 58 C 85/2009-691, ktorým zamietol žalobu sťažovateľa, ako aj jeho návrh na prerušenie napadnutého konania.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ, ako aj niektorí zo žalovaných odvolanie. Po vykonaní procesných úkonov okresného súdu spojených s doručovaním výziev na úhradu súdnych poplatkov za podané odvolania a vyjadrení strán sporu k odvolaniam bol súdny spis predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie v apríli 2016. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 122/2016-835 z 30. novembra 2017 bol rozsudok okresného súdu z 2. decembra 2015 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Krajský súd poukázal na viacero procesných pochybení okresného súdu, čím sa podľa jeho názoru stal rozsudok okresného súdu z 2. decembra 2015 nepreskúmateľným. Krajský súd zároveň konštatoval, že nepreskúmateľnosť predstavuje porušenie práva strán sporu na spravodlivý proces.

7. Následne v období od decembra 2017 do októbra 2018 okresný súd realizoval procesné úkony spojené s doručovaním a opätovným doručovaním uznesenia krajského súdu spojeným so zisťovaním pobytu niektorých zo žalovaných a stavu dedičských konaní po poručiťoch (žalovaných, pozn.).

8. V čase po rozhodnutí krajského súdu bolo vo veci nariadené pojednávanie na 14. január 2020, ktoré bolo zrušené z dôvodu úmrtia jedného zo žalovaných. V období pred a po tomto dátume okresný súd v napadnutom konaní rozhodoval o návrhu sťažovateľa na prerušenie napadnutého konania, vykonával procesné úkony súvisiace s doručovaním vyjadrení žalovaných k návrhu na prerušenie napadnutého konania, vydal uznesenie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania, vykonával zisťovanie stavu príslušného dedičského konania a okruhu dedičov z dôvodu úmrtia jedného zo žalovaných, vydal uznesenie o pokračovaní v napadnutom konaní s príslušnými dedičmi. Následne vykonával opätovné doručovanie vydaných uznesení niektorým zo žalovaných a opätovné zisťovanie okruhu dedičov z dôvodu úmrtia ďalšieho žalovaného.

9. Uznesením z 9. decembra 2020 okresný súd napadnuté konanie prerušil. Uznesenie z uvedeného dátumu dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

10. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že k porušeniu jeho práv označených v bode 1 tohto nálezu došlo napriek jeho urgenciám nečinnosťou okresného súdu, keď tento vykonal prvý procesný úkon vo veci po uplynutí deviatich mesiacov odo dňa podania žaloby, prvé pojednávanie vo veci nariadil po vyše 2 rokoch a 11 mesiacoch od podania žaloby, prvé pojednávanie vo veci uskutočnil po 5 mesiacoch od nariadenia pojednávania a vo veci samej prvýkrát rozhodol 2. decembra 2015, t. j. po uplynutí takmer 6 rokov a 8 mesiacov od podania žaloby. Sťažovateľ rovnako poukazuje na nečinnosť okresného súdu v období po vrátení veci krajským súdom na ďalšie konanie. Ten podľa jeho názoru v období po vrátení veci nevykonal v napadnutom konaní ku dňu podania ústavnej sťažnosti žiadny procesný úkon.

11. Zároveň sťažovateľ uvádza, že okresný súd dosiaľ právoplatne nerozhodol o jeho žalobe, a to napriek skutočnosti, že napadnuté konanie trvá ku dňu podania ústavnej sťažnosti približne 10 rokov. Samotná dĺžka napadnutého konania tak spôsobuje porušenie jeho práv bez ohľadu na pracovnú vyťaženosť súdov a právnu či skutkovú zložitnosť predmetu sporu.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

12. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že prípadné prieťahy v napadnutom konaní nie sú zavinením okresného súdu, ktorý koná v primeraných časových lehotách, avšak jeho konanie spomaľuje značný počet žalovaných, na základe čoho je súd neustále konfrontovaný s potrebou ustálenia si okruhu žalovaných. Vzhľadom na úmrtie niektorých z nich je potrebné zisťovať stav dedičského konania a často je potrebné čakať aj dlhú dobu na zistenie dedičov, aby mohol rozhodnúť o pokračovaní v napadnutom konaní s dedičmi. Okresný súd predložil ústavnému súdu aj chronologický prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní.

III.2. Replika sťažovateľa:

13. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že zotrúva na podanej ústavnej sťažnosti z 21. júna 2019, pričom opätovne poukázal na skutočnosť, že žaloba sťažovateľa bola okresnému súdu doručená 9. apríla 2009 a dosiaľ o nej nebolo právoplatne rozhodnuté. Nad rámec argumentácie v ústavnej sťažnosti sa vyjadril k chronologickému prehľadu napadnutého konania okresného súdu, ku ktorému uviedol, že medzi jednotlivými úkonmi súdu je veľký časový priestor. Sťažovateľ nespochybňuje, že v napadnutom konaní ide o značný počet žalovaných, čo však podľa jeho názoru nevylučuje, aby súd konal v primeraných lehotách.

14. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov vrátane ich príloh predložených ústavnému súdu je zřejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

15. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na jeho tvrdení, že k porušeniu týchto jeho práv došlo nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní.

16. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach, v ktorých sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.), ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

17. Súdne konanie je potrebné viesť rýchlo, účelne a bez prieťahov. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v každom súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (m. m. I. ÚS 96/2019).

18. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku v znení, ktoré platilo a bolo účinné v rozhodnej dobe, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprímeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 187/07).

20. Pokiaľ ide o prvé kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd uvádza, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáha určenia náhrady za užívanie nehnuteľností v jeho výlučnom vlastníctve z titulu zákonného vecného bremena v nadväznosti na § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Zb. o bytoch a nebytových priestoroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bytoch“). V rámci žaloby sa sťažovateľ domáha náhrady za užívanie nehnuteľností aj vo forme opakujúceho sa plnenia. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá netvorí až tak štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Pokiaľ ide o faktickú (skutkovú) zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že veľké množstvo účastníkov na strane žalovaných (z uznesenia krajského súdu z 30. novembra 2017 vyplýva, že ide o 120 žalovaných, pozn.) objektívne prispieva k faktickej zložitosti veci, a tým aj k predĺženiu napadnutého konania. Vyšší počet účastníkov na strane žalovaných má navyše bezprostredný vplyv na potrebu opakovane ustáliť okruh účastníkov v napadnutom konaní, keďže v jeho priebehu došlo k viacerým úmrtiam na strane žalovaných. Túto skutočnosť ústavný súd v prejednávanej veci zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia. Napriek tomu však ústavný súd konštatuje, že ani týmito skutočnosťami nemožno odôvodniť neprímerane dlho trvajúce napadnuté konanie okresného súdu, ktoré nie je právoplatne skončené ani po vyše 11 rokoch a 10 mesiacoch.

21. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd, okrem zložitosti veci, skúma aj to, akým spôsobom sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že to bolo aj správanie sťažovateľa ako strany sporu v napadnutom konaní, ktoré prispelo k zbytočným prietahom. Na vrub sťažovateľa z pohľadu zbytočných prietáhov možno pripísať skutočnosť, že sťažovateľ ako žalobca zapríčinil najskôr odmietnutie žaloby pre nedodržanie lehoty na úpravu žalobného návrhu a následne aj zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za podanie žaloby. V súlade so zákonom Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom

v čase podania žaloby vznikla poplatková povinnosť už podaním žaloby (predmetná skutočnosť platí aj v aktuálne platnom a účinnom znení tohto zákona, pozn.), čo znamená, že sťažovateľ ako *dominus litis* mohol vyvinúť takú procesnú aktivitu, ktorou by nielen predišiel predĺženiu napadnutého konania z dôvodu jeho zastavenia pre nezaplatenie súdneho poplatku, ale aj z dôvodu zasielania výzvy na jeho úhradu. Obdobne sťažovateľ ako pán sporu opakovane žiadal o predĺženie lehoty na úpravu žalobného návrhu v období po prvom pojednávaní, zároveň opakovane žiadal o predĺženie lehoty na predloženie rovnopisov žaloby a jej príloh v počte zodpovedajúcom počtu žalovaných a súdu aj predložil niekoľko nepodpísaných podaní, čo mu možno rovnako pripísať na jeho ťarchu. Uvedené správanie sťažovateľa nepochybne prispelo k predĺženiu napadnutého konania, čo ústavný súd rovnako zohľadnil pri určení sumy finančného zadost'učinenia. Pokiaľ ide o sťažovateľom predkladané návrhy na prerušenie napadnutého konania, ústavný súd uvádza, že v tomto prípade išlo o legitímne uplatňovanie jeho procesných práv, čo mu nemožno pripísať na jeho ťarchu. Zároveň ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ vyvinul aj procesnú aktivitu s cieľom odstránenia vznikajúcich prierahov v napadnutom konaní tým, že okresnému súdu adresoval urgencie, resp. dopyt na skutočnosť, čo bráni okresnému súdu vo vykonaní ďalších procesných úkonov vo veci.

22. V súvislosti s hodnotením samotného postupu okresného súdu ako tretieho kritéria ústavný súd konštatuje, že začiatok napadnutého konania bol poznačený nečinnosťou okresného súdu, keď v období od 9. apríla 2009, keď sťažovateľ podal žalobu, do 22. januára 2010, keď vyzval sťažovateľa na úpravu žalobného návrhu, nevykonal procesný úkon v trvaní viac ako 9 mesiacov. Zároveň ústavný súd zistil, že okresný súd nekonal v období od 10. augusta 2010, keď zrušil uznesenie o odmietnutí žaloby, do 21. marca 2011, keď súd vyzval žalobcu na úhradu súdneho poplatku za podanú žalobu a na doručenie potrebného počtu rovnopisov žaloby spolu s jej prílohami, v období od októbra 2011, odkedy sťažovateľ predložil potrebný počet rovnopisov žaloby, do apríla 2012, keď vo veci stanovil termín prvého pojednávania, a v období od apríla 2013 do júla 2013 v súvislosti so zmenou zákonného sudcu. Z uvedeného vyplýva, že z celkovej dĺžky napadnutého konania, ktoré ku dňu rozhodovania ústavného súdu trvá takmer 11 rokov a 10 mesiacov, je obdobie takmer 25 mesiacov poznačené tým, okresný súd vo veci nekonal. Ako neefektívnu činnosť okresného súdu hodnotí ústavný súd obdobie, v ktorom okresný súd opakovane vyzýval sťažovateľa na doplnenie žaloby a jej príloh o potrebný počet rovnopisov. Podľa názoru ústavného súdu sa takému neefektívnemu konaniu dalo predísť vyhotovením rovnopisov samotným okresným súdom na trovy sťažovateľa, o čom bol sťažovateľ poučený.

23. Ústavný súd je toho názoru, že doterajší priebeh napadnutého konania je poznačený najmä nesústredenou činnosťou okresného súdu, ktorý nesmeroval efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Ústavný súd hodnotí ako nesústredený postup okresného súdu pred vydaním rozsudku č. k. 58 C 85/2009-691 z 2. decembra 2015, v dôsledku ktorého krajský súd uznesením zrušil rozhodnutie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd konštatoval procesné pochybenia okresného súdu spočívajúce v tom, že v záhlaví rozsudku okresného súdu boli dvojice žalovaných (tieto dvojice krajský súd v uznesení explicitne vymedzil, pozn.) označené len jedným číslom a okresný súd s nimi nekonal a rozhodol o nich tak, že tieto dvojice žalovaných považoval vždy iba za jeden procesný subjekt. Napriek tomu, že sťažovateľ sa domáhal proti týmto dvojiciam žalovaných spoločných nárokov, krajský súd uviedol, že dotknutí žalovaní nemajú delenú procesnú subjektivitu, na základe čoho konštatoval zmätočnosť, a tým nepreskúmateľnosť rozsudku okresného súdu. Zároveň krajský súd zdôraznil, že okresný súd v napadnutom konaní

nezohľadnil úmrtie žalovaného v 13. rade, ktorý zomrel v čase medzi podaním žaloby a rozhodnutím vo veci samej, v dôsledku čoho bolo jeho povinnosťou vysporiadať sa aj s touto skutočnosťou podľa vtedy platných a účinných zákonných ustanovení. V dôsledku tohto pochybenia bolo podľa názoru krajského súdu znemožnené právnomu zástupcovi zomrelého zúčastňovať sa na napadnutom konaní, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Ústavný súd konštatuje, že uvedená nesústredená činnosť okresného súdu predĺžila napadnuté konanie, ktoré sa opätovne dostalo do štádia vykonávania procesných úkonov súvisiacich aj s ustálením okruhu účastníkov v napadnutom konaní. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 103/09).

24. Vo vzťahu k ostatným námietkam sťažovateľa týkajúcim sa neprimeranej dĺžky pre uskutočnenie jednotlivých úkonov (nariadenie prvého pojednávania po 3 rokoch a 5 mesiacoch, meritórne rozhodnutie vo veci po 6 rokoch a 8 mesiacoch, rozhodovanie odvolacieho súdu v trvaní takmer 1 roka a 9 mesiacov, pozn.), ako aj celkovej dĺžky napadnutého konania ústavný súd uvádza, že trvanie súdneho konania takmer 11 rokov a 10 mesiacov, počas ktorých vec sťažovateľa nebola právoplatne skončená, je ústavne neudržateľné a samo osebe osvedčuje dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti.

25. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

26. Prietahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu proti základným ústavne zaručeným právam (slobodám). Pritom taký zásah sám nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci súdu a ako taký sa vymyká obvyklému, prieskumnému či inému konaniu. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším prietahom (ústavným príkazom), ale už raz vzniknutý prietah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadost'učinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy.

27. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 eur s poukázaním na ujmu spočívajúcu v tom, že od roku 2004 nemôže voľne nakladať so svojím majetkom, ktorý nadobudol v rámci konania o dedičstve a na ktorý je zriadené zákonné vecné bremeno podľa zákona o bytoch bez akejkoľvek náhrady, pričom prietahy v napadnutom konaní mu komplikujú život.

28. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na konštatované zbytočné priet'ahy okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy predovšetkým doterajšiu dĺžku napadnutého konania, čiastočné obdobie nečinnosti okresného súdu opísané v znení tohto nálezu, ako aj s prihliadnutím na skutočnosti opísané v bode 23 tohto nálezu, skutkovú zložitost' veci a podiel samotného s'ťažovateľa na predĺžení napadnutého konania považoval ústavný súd priznanie sumy 1 500 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku nálezu).

30. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadosťučinenia, ústavný súd ústavnej s'ťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

31. Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 645,96 eur (bod 3 výroku nálezu).

32. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2019 je 163,33 eur a hodnota režijného paušálu je 9,80 eur. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. S'ťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2019 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie s'ťažnosti ústavnému súdu) a jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu), čo spolu s 20 % DPH, ktorej platiteľom je právny zástupca s'ťažovateľa (§ 18 ods. 3 vyhlášky), predstavuje celkom sumu 645,96 eur.

33. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu